

Dagens Industri 07-08-20

Global samverkan ger bättre högskolor

I ett globalt kunskapssamhälle spelar högskolorna och universiteten en allt viktigare roll. Därför behövs fler lärosäten i Sverige som bättre kombinerar tvärvetenskap med ny ämnesinriktad kunskap. Det skriver Karin Markides, rektor vid Chalmers tekniska högskola och ledamot av regeringens globaliseringsråd.

Den debatt om högskolans utveckling som startat i Sverige är både välkommen och viktig. Dels utvecklar den insikt, tillit och intresse hos allmänheten – inte minst hos ungdomar som mer än någonsin behövs inom högskolan för sin egen och för Sveriges framtid.

Dessutom synliggörs globaliseringens förändring av samhällets spelregler och olika aktörers nya roller.

Dessa måste debatteras för att varje högskola ska ges insikt och mod att finna sin väg för en långsiktigt hållbar utveckling. Debatten hjälper oss även att skapa en vinnande svensk modell för de möjligheter som globaliseringen ger oss, i stället för att ogenomtänkt kopiera från andra länder med sina kulturer och förutsättningar.

I en globaliserad värld är många tidigare hinder – nationsgränser, språkbarriärer och kulturgränser – möjliga att överbrygga. Riktade och ofta väl kontrollerade internationella samarbeten har fått ett tillskott av en okontrollerbar dynamisk kraft som möjliggör fri konkurrens och kreativ utveckling av en art vi aldrig tidigare skådat. Tvärvetenskapliga mötesplatser styr i ökande grad utvecklingen och konkurrensfördelar får de som lyckas skapa mötesplatser med unika mervärden.

Högskolans förutsättningar för global samverkan med andra aktörer blir avgörande för att skapa de infrastrukturer och attityder som ger mervärden och attraktionskraft.

Tvärvetenskapliga forskningsmiljöer kan erbjuda viktiga mötesplatser där framtidens nya paradigmer skapas. Här möts forskare som beskriver verkligheten för varandra utifrån olika ämnesperspektiv, vilket ger direkta ”dörröppnare” och nya tankemönster.

Tvärvetenskapliga miljöer som inte klarar detta kan lätt hamna i ett vakuum där individer börjar bevaka sina positioner och snabbt lider brist på ny kunskap och nya perspektiv.

En svensk modell bör ta tillvara den unika mångfald av individer och högskolor som vi har. För att säkra konkurrenskraft, inte bara för svensk forskning och högre utbildning utan på sikt även för svensk ekonomi, behövs bland annat:

- ° En mer målmedveten satsning på profilerade och öppna mötesplatser, med ett värdunderuniversitet, som kan ge konkurrensfördelar för Sverige. Värdskapet skulle innebära ansvar för ledning, öppenhet, dynamik och samordning av alla aktörer inom mötesplatsen.

De goda miljöerna som skapas måste ha stor rörelsefrihet men inte vara undantagna från kritisk granskning och bedömning av kvalitet och förmåga att vara attraktiva och nyskapande.

- ° Ökad andel ”glokal” – det vill säga både global och lokal – anknytning för både forskning och högre utbildning till såväl valda universitet som näringsliv och andra aktörer inom de områden där universitetet väljer att profilera sig och bli en attraktiv partner. Unika nyanser som detta ger blir då nationella konkurrensfördelar i en värld med allt större öppenhet.

- ° Incitament för högskolor att välja olika roller inom utbildning och forskning.

Högskolor som har en större andel utbildning behöver kunna belönas för sin förmåga att utveckla centrum för etablerad kunskap och kompetens och bör kunna bli föregångare när det gäller utbildningsprocesser och nytänkande inom högre utbildning.

Utbildningens forskningsanknytning kan tillgodoses genom aktiv dialog med forskningsfronten och drivande forskningsmiljöer.

De högskolor som har en större andel forskning behöver kunna belönas för sin förmåga att kombinera tvärvetenskap med ämnesinriktad ny

kunskap, samt sin förmåga att leda eller medverka i öppna kunskapsintensiva mötesplatser och att samverka med grundutbildning.

Karin Markides, rektor vid Chalmers tekniska högskola och ledamot av regeringens globaliseringsråd.

© di.se